

Η ΘΥΣΙΑ ΤΟΥ ΙΕΡΟΥ ΤΑΥΡΟΥ

Η θύσις Νεκ 27
1940

Του συνεργάτου των «Αθηναϊκῶν Νέων» κ. ΣΤΑΜ. ΣΤΑΜ.

ΒΕΡΡΟΙΑ, Σεπτέμβριος. — Δέν υπάρχουν μόνον άνθρωποι ιεροί, και τότε: ιεροί και αγῶνες ιεροί και δικαία ιερά και ιεροί σκοποί και ιεροί θεσμοί, άλλα και... ταύροι ιεροί.

Και ταύροι ιεροί ἦσαν οἱ ταύροι τῶν θυσίων, κατὰ τὰ μεγάλα πανηγύρια εἰς τὴν Θράκην. Μεταξὺ αὐτῶν εἶνε και οἱ ταύροι τῶν ἀναστενάρηδων, οἱ ὅποιοι ἀγοράζονται μετὰ τὴν τιμὴν τοῦ αἵματος, τοῦ ἱεροῦ ταύρου τοῦ προηγουμένου ἔτους.

Ὅταν σφάζεται αὐτός — και ἂν δὲν φθάσῃ ἕνας, εἶνε δυὸ ἢ και τρεῖς, πού τοὺς δωρίζουν τὰ γύρωθεν χωριά, — τὰ τεμάχια τοῦ κρέατος τοῦ μοιράζονται ὡμα εἰς τοὺς κατοίκους, διανεμόμενα στὰ σπιτία με κοφίνια και με... μουσική.

Κάθε οἰκογένεια, τότε, δίδει ἢ μάλλον ἐδίδεν, ὡς ἀντάλλαγμα, ποσὸν σιταρίου ἢ κριθᾶ-

Τώρα πού εὐρίσκονται εἰς τὸ κατώφλιον τοῦ βίου...

ριού, ἢ ὅτι ἄλλο εἰσόδημα ἔχει. Καὶ ἡ συγκομιδὴ αὐτῆ τῶν σιτηρῶν πωλεῖται ὑπὸ τῆς ἐπιτροπῆς τῶν ἀναστενάρηδων και ἡγοράζεται κατὰ τὸν Ἀπρίλιον νέος ταῦρος, ὁ ὁποῖος παρεδίδετο εἰς τὸν ἀγελαδάρην τοῦ χωριοῦ και διετρεφετο ἐπιμελεῖα τοῦ ναοῦ, τῆς μεγάλης δηλαδὴ ἄλλοτε ἐν Κωστῇ Μονῆς τοῦ ἁγίου Κωνσταντίνου.

Τὸ περίεργον εἶνε ὅτι ὁ ταῦρος αὐτός, τὸ «μπικάδι», ὅπως τὸ λέν οἱ Θράκες, πρέπει νὰ εἶνε τριῶν ἢ πέντε, ἢ ἑπτὰ ἐτῶν. Νὰ εἶνε δηλαδὴ τὰ ἔτη του μονά, ἂν εἶνε ζυγὰ, δὲν τὸν δέχεται ὁ... ἅγιος Κωνσταντῖνος.

Πιστεύουν δὲ οἱ ἀναστενάρηδες και κοντὰ σ' αὐτοὺς και ὅλοι οἱ χωρικοί, ὅτι ὁ ταῦρος, καὶ ἂν εἶνε ὁ ταῦρος, κατὰ τὴν ἡμέρα ἐκείνην τῆς θύσιος, ἡμερεύει.

Τοῦτο οἱ γραμματισμένοι τῆς περιφερείας τὸ ἀποδίδουν εἰς τὴν ἐπενέργειαν τῆς μουσικῆς, ἐπὶ τοῦ... ταύρου. Ἀλλὰ ἡ μουσικὴ τὰς ἡμέρας ἐκείνας εἰς τὸ Κωστὴ και Προδίδον, μουσικὴ με νταούλια, γκάιδες και καραμούζες, ἦταν τέτοια, πού μπορούσε νὰ ἀγριέψῃ ὁχι μοναχὰ ὁ ταῦρος, ἀλλὰ και οἱ ἄνθρωποι και οἱ... ἅγιοι ἀκόμα!

ΟΟΟΟΟ

Ἡ ἐορτὴ τοῦ ταύρου ἀρχίζει ἀπὸ τὴν παραμονὴ τοῦ ἁγίου Κωνσταντίνου.

Ἐφερναν τὸν ταῦρον, ὁ ὁποῖος, καθὼς γράφομεν καὶ ἀνωτέρω, ἔπρεπε νὰ μὴν εἶνε εὐνούχως, με μουσικὴν πομπὴν και δοσαν μεγάλην, στολισμένον με ἄνθη, κορδέλλες και τέλια, σὰν νὰ ἦταν νύφη.

Ἀπὸ πίσω ἀπὸ τὸν ταῦρον ἤρχοντο οἱ ἀναστενάρηδες κρατοῦντες τῆς «Λάρες», ὅπως λένε τὰς Εἰκόνας τοῦ ἁγίου Κωνσταντίνου και Ἑλένης, ἀπὸ τὰ «μινίκια», τὰς λαβὰς τῶν «δηλαδὴ», ἔχοντες και θυμιατὸ και «ματιζόντες» τοὺς πάντας, ἐνῶ ἄλλοι κρατοῦσαν λαμπάδες ἀναμμένες.

Πρὶν φέρουν τὸν ταῦρον εἰς τὴν ἐκκλησίαν, γυρίζουν θυμιάζοντες, «ἐσταύρωναν» ὅλο τὸ χωριό.

Σὰν ἔφθαν εἰς τὸν ναὸν, ὁ ἀρχιερεὶς ἐκείνην ἡμέραν ἐπὶ τοῦ ταύρου μετὰ τὴν εἰκόνα τοῦ ἁγίου Κωνσταντίνου, πού ἦταν μαλαμακοκρινισμένη και γεμάτη, ὅπως και οἱ ἄλλες, ἄνθη, κορδέλλες, ἀφιερώματα ἀργυρὰ και ἕνα πλῆθος κουδουνάκια.

Κατόπιν ὁ ἱερεὺς εὐλογοῦσε τὸ «μπικάδι», τὸ ὁποῖον ἐδένετο ἐκεῖ, γὰ νὰ διανυκτερεύσῃ εἰς τὴν Μονήν.

Τὸ πρῶτὸ τῆς ἡμέρας τοῦ ἁγίου Κωνσταντίνου ἡ τελετὴ ἐπανελαμβάνετο. Ἐσταύρωναν και τὸν ταῦρον ὁ ἀρχιερεὺς ἀναστενάρης με τὴ χρυσωμένη και τὴ στολισμένη εἰκόνα τοῦ ἁγίου Κωνσταντίνου, τὸν εὐλογοῦσαν ὁ ἱερεὺς γιὰ δευτέρη

φορὰ, και ἔπειτα ὁ ἀρχιερεὺς ἀναστενάρης τὸν θυσιάζει με προσοχήν, ὥστε τὸ αἷμα του, νὰ ρεῖ εἰς τὰ θεμέλια τῆς ἐκκλησίας, ὅπου ἡνοίγετο μικρὸς λάκκος.

Τὸ τοσεκούρι τῆς σφαγῆς ἐθεωρεῖτο ἐπίσης ἱερὸ και ἐφυλάσσεται σὲ ὀρισμένο μέρος.

Εἰς τὸν ναὸν, μετὰ τὸ τέλος τῆς ἐορτῆς, ἐφιλοπόνησαν και οἱ εἰδικὲς εἰκόνας τῶν ἀναστενάρηδων, οἱ «Χάρες», με εὐλαβεία και προσοχή.

Τὸ προνόμιον τῆς σφαγῆς τοῦ ταύρου, τὸ εἶχαν οἱ ἀναστενάρηδες.

Κατόπιν διενέμετο ὡμὸ τὸ κρέας, πάλιν με γκάιδες και νταούλια, ὡς ἀνωτέρω γράφομεν, ἐγένετο δηλαδὴ ἡ «κρενομῖα» τῶν ἀρχαίων και ἤρχιζεν τὸ πανηγύρι.

Τὰ τοιοῦτον κατὰ τὸν σφοδρὸν μελετητὴν τῆς ἱστορίας τῆς Θράκης και τῶν ἀρχαίων μυστηρίων τῆς Ἑλλάδος κ. Κων. Κουσιδῆν, ἱατροφιλόσοφον τοῦ Σοφλίου, εἶνε ἀνάλογον μετὰ τὴν «κρενομῖαν» τῶν ἀρχαίων, κατὰ τὰς ἐορτὰς τοῦ Διονύσου.

Τοῦτο ἦταν ἕνας μυστικισμὸς, διότι οἱ μεμνημένοι εἰς τὰ μυστήρια τῆς ἐποχῆς ἐκείνης ἐπίστευαν ὅτι τρώγοντες ὡμὸν κρέας, κατὰ τὰς ἐορτὰς αὐτὰς, ἐπικοινωνοῦν μυστηριώδως μετὰ τοῦ Διονύσου, ὁ ὁποῖος οὕτω κατέβαινε ἔως αὐτοὺς και ἐγείμιζε τὰς ψυχὰς τῶν μετὰ τὴν θεότητά του.

Γι' αὐτοὺς τοὺς λόγους και ὁ Διόνυσος ἐκαλεῖτο «ταυροφάγος» και «ὠμηστής».

ΟΟΟΟΟ

Τόση δὲ εἶνε ἡ προσήλωση τῶν ἐκ Κωστῆ προσφύγων τῆς Μελίκης, μοῦ ἔλεγαν ἐκεῖ, ὥστε οἱ Κωστιανοὶ νεόνυμφοι, μόλις τελεσθῇ τὸ μυστήριον τοῦ γάμου εἰς τὴν ἐκκλησίαν, θεωροῦν ἀπαραίτητον, γιὰ νὰ ζήσουν εὐτυχεῖς και στερεωμένοι, πρὶν γυρίσουν εἰς τὸ γαμβρὸ τὸ σπιτί, νὰ προσκυνήσουν προηγουμένως μίαν ἀναστενάρηκην εἰκόνα τοῦ ἁγίου Κωνσταντίνου.

ΟΟΟΟΟ

Κατὰ τοὺς ἀναστενάρηδες δὲν ὑπάρχουν εἰδικὰ τραγούδια διὰ τοὺς χορεύοντας ἐπὶ τῆς πυρᾶς.

Ὁ χορὸς ἀπ' ἐξω και γύρω τῆς φωτιάς, τραγουδαίει διάφορα σχετικὰ ἄσματα, ἐνῶ ἐκεῖ-

νοι μαίνονται και ἀναστενάζουν.

Ὁ κ. Ἀραμπατζῆς μόλις και μετὰ βίας ἐδέχθη νὰ μοῦ πῇ ἕνα ἀπὸ τὰ τραγούδια αὐτὰ και τοῦτο, μόλις μετέβη εἰς ἄλλην οἰκίαν ὁ σεβασμιώτατος Φλωρίνης και μεῖναμε μόνον με τὸν κοινοτάχην κ. Ἀντωνόπουλον, ἂν και οἱ ἱερεῖς δὲν ἀνακατεῦνται πλεον εἰς τὰ ἔθιμα τῶν ἀναστενάρηδων.

Ἰδοὺ αὐτό:

Ὁ Κωνσταντῖνος ὁ μικρὸς, ὁ Μικροκωνσταντῖνος, ἀπὸ μικρὸς στὰ γράμματα, κι' ἀπὸ μικρὸς στὴν τέχνη, στὸν χρόνον 'μάθε τὸ σπαθί, στὸν δεύτερον δοξάρι, τὸν τρίτον, ἀνακαυχῆθηκε, κανένα δὲν φοβάται, ἡμπε φωχὸ, ἡμπε ἄχοντα, ἡμπε τὸν βασιλιά.

Βασιλοπούλα πρόβαλλε, ἀπὸ ἀνὰ παλάτι, κι' ἀπολογῆθηκε και λέει κι' αὐτὸν τὸ λόγο κρένει:

— Σῶπα, γιὰ σῶπα Κωνσταντή, και μὴν πολυκαυχῆσαι κι' ὁ βασιλεὺς γεράκια 'χει κι' ἂν στείλῃ και σὲ πιάσουνε: Κι' ὁ βασιλεὺς πού τ' ἀκούσε αὐτὸν τὸν λόγο λέγει:

— Ποῖος εἶνε ἄξιος στὸ σπαθί, κι' ἄξιος στὸ κοντάρι, τὸν Κωνσταντῖνον τὸν μικρὸ νὰ πᾶν νὰ μοῦ φέρῃ. Κανένας δὲν ἐξέβηκε ἀπ' τοὺς ἀντρείωμένους, μῆς χύρας γυιὸς μοναχογιὸς κείνος γθαίνει και λέει:

— Εἰγὼ μαι ἄξιος στὸ σπαθί και ἄξιος στὸ κοντάρι τὸν Κωνσταντῖνον τὸν μικρὸ νὰ πᾶν νὰ τὸν φέρῃ. Δώσε μοι χίλιους ἀπὸ μπροστὰ και χίλιους ἀπὸ πίσω και χίλιους 'πὲ τὰ πλάγια μου, τὸν Κωνσταντῖν νὰ φέρῃ.

Ἐκεῖ στὸν δρόμο πῆγαιεν στὴ στράτα περπατοῦσαν, και τὸν αταυρὸ του ἔκανε, Θεὸ παρακαλοῦσε:

— Θεέ μου, δὸς' μοῦ νὰ τὸν δρῶ στὸν ἴσκιον νὰ κοιμάται, τὸ ἀλογό του στὴ βοσκῇ, και τὸ σπαθί στὸν κλῶνον.

Ἐκεῖ πῆγε και βρῆκε τον, στὸν ἴσκιον πού κοιμόταν, κι' ἔπιασε και τὸν ἔδεσε, τριῶν κουλιῶν (τρεῖς φορές) ἀ-

λυσίδα, (κλπ.) κι' ἔβαλε και στὴν πλάτη του τοῦ μύλου τὸ λιθάρι. Στὸν δρόμον πού τὸν πᾶναν ἐφώνασε και λέει:

— Δέν εἶνε κρίμα καὶ ντροπὴ στὸν βασιλὴν νὰ πᾶν: Καὶ τίναξε τὰ χέρια του, κοπήκαν οἱ γ' ἄλυσσίδες και τᾶραξε τῆς πλάτης του κι' ἔπεσε τὸ λιθάρι, κι' αὐτὸς μακρὰ πετάχτηκε.

— Ζήτη τὸ παλλικάρη!

Ἐνα ἄλλο τραγούδι λέει γιὰ κάποιον Κωνσταντῖνον πάλι, πού ἐνῶ ἤθελε μικρὸν νὰ τὸν ἀρραβωνιάσῃ ἡ μάνα του:

Τοῦ ἦρε ἕνα μῆνυμα στὸν πόλεμον νὰ πᾶν. Νύχτα σελᾶνε τ' ἄλογο, νύχτα τὸ καλλιγῶναι, δὰς' ἀσημένια πέταλα, καρφὰ μαλαματένια, και τὸ καρμουςπᾶναι του, ὅλο μαργαριτάρη...

Ὁλόκληρη ἱστορία και τὸ ποίημα αὐτὸ μετὰ πλοκήν και λύσιν, ὅπως και ἐνὸς ἄλλου Κωνσταντῆ, πού ἐνῶ:

ὁ Τούρκος χαίρεται τ' ἄρματα κι' ὁ Φράγκος τὰ καράδια,

Αὐτὸς χαίρεται τὴν κόρη πού ἀγαπᾷ. Ἀλλὰ πᾶει στὸν πόλεμον και αὐτὸς και ἀφίνει τὴν «καλὴν του», ἡ ὁποία τοῦ λέει παραπονετικὰ:

— Ἐσὺ διαβαίνει, Κωνσταντή, κι' ἐμένα πού μ' ἀφίνει;

— Σ' ἀφίνω πρῶτα στὸ θεὸ, και δεύτερον στοὺς ἁγίους 'φίνω σε, ὁλοῦστερα και στὴ γλυκεῖά μου μάνα...

Ἄλλη ἱστορία πάλι, τραγική κι' αὐτή.

Και οἱ ἱστορικοὶ Κωνσταντῆδες δὲν τελειώνουνε στὰ θρακικά τραγούδια.

Ὁλόκληρος... ἐπιστράτευσις Κωνσταντῆδων και Κωνσταντῖνων και τραγούδια τοῦ ἁγίου Κωνσταντίνου στὸ Κωστὴ!...

Κατὰ τὸν κ. Σμυρλῆν, τῆς Βερροίας, ἀναστενάρικο τραγούδι τῆς φωτιάς εἶνε τὸ ἐξῆς:

Τὸ πανηγύρι εἶνε πολὺ, κι' ὁ κόσμος εἶνε λίγος, δέκα διπλὲς ὁ χορὸς, δεκαοχτὸ παλαιότερες, ὁ λύκος πῆρε τὸ παιδί 'πὸ μέσ' ἀπ' τὴν παλαιστρα (κλπ.)

Ὅπως και τὸ ἐξῆς, τοῦ ἁ-

Η ΘΥΣΙΑ ΤΟΥ ΙΕΡΟΥ ΤΑΥΡΟΥ

1940
27/7/40

Του συνεργάτου των «Αθηναϊκῶν Νέων» κ. ΣΤΑΜ. ΣΤΑΜ.

ΒΕΡΡΟΙΑ, Σεπτέμβριος.— Δὲν ὑπάρχουν μόνον ἄνθρωποι ἱεροί, καὶ τόποι ἱεροὶ καὶ ἀγῶνες ἱεροὶ καὶ δίκαια ἱερὰ καὶ ἱεροὶ σκοποὶ καὶ ἱεροὶ θεσμοί, ἀλλὰ καὶ... ταῦροι ἱεροί.

Καὶ ταῦροι ἱεροὶ ἦσαν οἱ ταῦροι τῶν θυσιῶν, κατὰ τὰ μεγάλα πανηγύρια εἰς τὴν Θράκην. Μεταξὺ αὐτῶν εἶνε καὶ οἱ ταῦροι τῶν «ἀναστενάρηδων», οἱ ὅποιοι ἀγοράζονται μετὰ τὴν τιμὴν τοῦ αἵματος, τοῦ ἱεροῦ ταύρου τοῦ προηγουμένου ἔτους.

Ὅταν σφάζεται αὐτὸς—καὶ ἂν δὲν φθάσῃ ἕνας, εἶνε δύο ἢ καὶ τρεῖς, πού τοὺς δωρίζουν τὰ γυῶθεν χωριά,—τὰ τεμάχια τοῦ κρέατός του μοιράζονται ὡμὰ εἰς τοὺς κατοίκους, διανεμόμενα στὰ σπιτία με κοφίνια καὶ μέ...μουσική.

Κάθε οἰκογένεια, τότε, δίδει ἢ μᾶλλον ἐδίδεν, ὡς ἀντάλλαγμα, ποσὸν σιταριοῦ ἢ κριθαριοῦ, ἢ ὅτι ἄλλο εἰσόδημα ἔχει. Καὶ ἡ συγκομιδὴ αὐτῆ τῶν σιτηρῶν πωλεῖται ὑπὸ τῆς ἐπιτροπῆς τῶν ἀναστενάρηδων καὶ ἡγοράζεται κατὰ τὸν Ἀπρίλιον νεὸς ταῦρος, ὁ ὁποῖος παρεδίδετο εἰς τὸν ἀγελαδάρην τοῦ χωριοῦ καὶ διετρεφετο ἐπιμελείᾳ τοῦ ναοῦ, τῆς μεγάλης δηλαδὴ ἀλλοτε ἐν Κωστῇ Μονῆς τοῦ ἁγίου Κωνσταντίνου.

Τὸ περίεργον εἶνε ὅτι ὁ ταῦρος αὐτός, τὸ «μικκάδι», ὅπως τὸ λέν οἱ Θράκες, πρέπει νὰ εἶνε τριῶν ἢ πέντε, ἢ ἑπτὰ ἐτῶν. Νὰ εἶνε δηλαδὴ τὰ ἔτη του μονά, ἂν εἶνε ζυγὰ, δὲν τὸν δέχεται ὁ... ἅγιος Κωνσταντῖνος.

Πιστεύουν δὲ οἱ ἀναστενάρηδες καὶ ἐν αὐτοῖς τὸν ταῦρον εἰς τὴν ἐκκλησίαν, γυρίζουν θυμιάζοντες, «εσταύρωναν» ὅλο τὸ χωριό.

ρηδες καὶ κοντὰ σ' αὐτοὺς καὶ ὅλοι οἱ χωρικοὶ, ὅτι ὅσο ἀγρίος καὶ ἂν εἶνε ὁ ταῦρος, κατὰ τὴν ἡμέραν ἐκείνην τῆς θυσίας, ἡμερῆς.

Τοῦτο οἱ γραμματισμένοι τῆς περιφερείας τὸ ἀποδίδουν εἰς τὴν ἐπενέργειαν τῆς μουσικῆς, ἐπὶ τοῦ... ταύρου. Ἀλλὰ ἡ μουσικὴ τὰς ἡμέρας ἐκείνας εἰς τὸ Κωστὴ καὶ Προδίδον, μουσικὴ με νταούλια, γκάιδες καὶ καραμούζες, ἦταν τέτοια, πού μποροῦσε νὰ ἀγριέψῃ δχι μοναχὰ ὁ ταῦρος, ἀλλὰ καὶ οἱ ἄνθρωποι καὶ οἱ... ἅγιοι ἀκόμα!

ΟΟΟΟΟ

Ἡ ἐορτὴ τοῦ ταύρου ἄρχιζε ἀπὸ τὴν παραμονὴ τοῦ ἁγίου Κωνσταντίνου.

Ἐφῆρναν τὸν ταῦρον, ὁ ὁποῖος, καθὼς γράφομεν καὶ ἀνωτέρω, ἔπρεπε νὰ μὴν εἶνε εὐνούχιστος, οἱ ἀναστενάρηδες ἀπ' ἐξῆς, μετὰ μουσικὴν πομπὴν καὶ δόξαν μεγάλην, στολισμένον μετὰ ἀνθή, κορδέλλες καὶ τέλεια, σὰν νὰ ἦταν νύφη.

Ἀπὸ πίσω ἀπὸ τὸν ταῦρον ἤρχοντο οἱ ἀναστενάρηδες κρατοῦντες τὴν «Λάρεα», ὅπως λένε τὰς εἰκόνας τοῦ ἁγίου Κωνσταντίνου καὶ Ἑλένης, ἀπὸ τὰ «μυρτίκια», τὰς λαβὰς τῶν, δηλαδὴ, ἔχοντες καὶ θυμιάτῃ καὶ «μιατίζοντες» τοὺς πάντας, ἐνῶ ἄλλοι κρατοῦσαν λαμπάδες ἀναμμένες.

Πρὶν φέρουν τὸν ταῦρον εἰς τὴν ἐκκλησίαν, γυρίζουν θυμιάζοντες, «εσταύρωναν» ὅλο τὸ χωριό.

Σὰν ἐφθάναν εἰς τὸν ναόν, ὁ ἀρχιερεὺς τὸν ταῦρον ἐσταύρωνε ἐπὶ τοῦ ταύρου μετὰ τὴν εἰκόνα τοῦ ἁγίου Κωνσταντίνου, πού ἦταν μαλαμοκαπνισμένη καὶ γεμάτη, ὅπως καὶ οἱ ἄλλες, ἀνθή, κορδέλλες, ἀφιερώματα ἀργυρὰ καὶ ἕνα πλήθος κουδουνάκια.

Κατόπιν ὁ ἱερεὺς εὐλογοῦσε τὸ «μικκάδι», τὸ ὁποῖον ἐδένετο ἐκεῖ, γιὰ νὰ διανυκτερεύσῃ εἰς τὴν Μονήν.

Τὸ πρῶτὴ τῆς ἡμέρας τοῦ ἁγίου Κωνσταντίνου ἡ τελετὴ ἐπανελαμβάνετο. Ἐσταύρωνε καὶ τὸν ταῦρον ὁ ἀρχιερεὺς ἀναστενάρης μετὰ τὴ χρυσωμένη καὶ τὴ στολισμένη εἰκόνα τοῦ ἁγίου Κωνσταντίνου, τὸν εὐλογοῦσεν ὁ ἱερεὺς γιὰ δευτέρην

φορὰ, καὶ ἔπειτα ὁ ἀρχιερεὺς ἀναστενάρης τὸν θυσίαζε μετὰ προσοχὴν, ὥστε τὸ αἷμα του, νὰ ρέυσῃ ὅλο εἰς τὰ θεμέλια τῆς ἐκκλησίας, ὅπου ἦνοιγετο μικρὸς λαίκος.

Τὸ τσεκούρι τῆς σφαγῆς ἐθεωρεῖτο ἐπίσης ἱερὸ καὶ ἐφυλάσσετο σὲ ὀρισμένον μέρος.

Εἰς τὸν ναόν, μετὰ τὸ τέλος τῆς ἐορτῆς, ἐφυλάσσοντο καὶ οἱ εἰδικὲς εἰκόνας τῶν ἀναστενάρηδων, οἱ «Χάρες», μετὰ εὐλάβεια καὶ προσοχῇ.

Τὸ πρόνομιον τῆς σφαγῆς τοῦ ταύρου, τὸ εἶχαν οἱ ἀναστενάρηδες.

Κατόπιν διενέμετο ὡμὸ τὸ κρέας, πάλιν μετὰ γκάιδες καὶ νταούλια, ὡς ἀνωτέρω γράφομεν, ἐγένετο δηλαδὴ ἡ «κρενομία» τῶν ἀρχαίων καὶ ἤρχιζεν τὸ πανηγύρι.

Τὸ τοιοῦτον κατὰ τὸν σόφον μελετητὴν τῆς ἱστορίας τῆς Θράκης καὶ τῶν ἀρχαίων μυθολογίας τῆς Ἑλλάδος κ. Κων. Κουρτίδης, ἱστοριοφίλος τοῦ Σουλταίου, εἶνε ἀνάλογον μετὰ τὴν «κρενομίαν» τῶν ἀρχαίων, κατὰ τὰς ἐορτὰς τοῦ Διονύσου.

Τοῦτο ἦταν ἕνας μυστικισμὸς, διότι οἱ μεμνημένοι εἰς τὰ μυστήρια τῆς ἐποχῆς ἐκείνης ἐπίστευαν ὅτι τραγοῦντες ὡμὸν κρέας, κατὰ τὰς ἐορτὰς αὐτὰς, ἐπεκοινωνοῦν μυστηριῶς, ὡς μετὰ τοῦ Διονύσου, ὁ ὁποῖος αὐτῶ κατέβαινε ἕως αὐτοῦ καὶ ἐγέμισε τὰς ψυχὰς τῶν μετὰ τὴν θεότητά του.

Γι' αὐτοὺς τοὺς λόγους καὶ ὁ Διόνυσος ἐκαλεῖτο «ταυροφάγος» καὶ «ὡμωστής».

ΟΟΟΟΟ

Τόση δὲ εἶνε ἡ προσήλωση τῶν ἐκ Κωστῆ προσφύγων τῆς Μελίκης, μού ἔλεγε ἐκεῖ, ὥστε οἱ Κωστῖανοὶ νεόνυμφοι, μόλις τελεσθῇ τὸ μυστήριον τοῦ γάμου εἰς τὴν ἐκκλησίαν, θεωροῦν ἀπαραίτητον, γιὰ νὰ ζήσουν εὐτυχεῖς καὶ στερεωμένοι, πρὶν γυρίσουν εἰς τὸ γαμβροῦ τὸ σπιτί, νὰ προσκυνήσουν προηγουμένως μίαν ἀναστενάρηκα εἰκόνα τοῦ ἁγίου Κωνσταντίνου.

ΟΟΟΟΟ

Κατὰ τοὺς ἀναστενάρηδες δὲν ὑπάρχουν εἰδικὰ τραγούδια διὰ τοὺς χορεύοντας ἐπὶ τῆς πυρᾶς.

Ὁ χορὸς ἀπ' ἐξῶ καὶ γύρω τῆς φωτιάς, τραγουδαί διάφορα σχετικά ἄσματα, ἐνῶ ἐκεῖ-

νοι μαίνονται καὶ ἀναστενάζουν.

Ὁ κ. Ἀραμπατζῆς μόλις καὶ μετὰ θίας ἐδέχθη νὰ μοῦ πῇ ἐνὰ ἀπὸ τὰ τραγούδια αὐτὰ καὶ τοῦτο, μόλις μετέβη εἰς ἄλλην οἰκίαν ὁ σεβασμιώτατος Φλωρίνης καὶ μέναμε μόνον μετὰ τὸν κοινοτάτην κ. Ἀντωνόπουλον, ἂν καὶ οἱ ἱερεῖς δὲν ἀνακατεύονται πλέον εἰς τὰ ἔθιμα τῶν ἀναστενάρηδων.

Ἴδου αὐτό:

Ὁ Κωνσταντῖνος ὁ μικρός, ὁ Μικροκωνσταντῖνος, ἀπὸ μικρὸς στὰ γράμματα, καὶ ἀπὸ μικρὸς στὴν τέχνη, στὸν χρόνον μᾶθε τὸ σπαθί, στὸν δεύτερον βοξάρ, τὸν τρίτον, ἀνακαυχήθηκε, κανένα δὲν φοβᾶται, μήτε φτωχὸ, μήτε ἀχοντα, μήτε τὸν βασιλιά. Βασιλοπούλα πρόβαλλε, ἀπὸ ἀψηλὸ παλάτι, καὶ ἀπολογήθηκε καὶ λέει καὶ αὐτὸν τὸ λόγο κρένει:

— Σώπα, γιὰ σῶπα Κωνσταντῆ, καὶ μὴν πολυκαυχῆσαι καὶ ὁ βασιλεὺς γεράκια 'χει καὶ ἂν στείλῃ καὶ σὲ πιάσουνε; Κι' ὁ βασιλεὺς πού τ' ἀκούσε αὐτὸν τὸν λόγο λέγει:

— Ποῖος εἶνε ἄξιος στὸ σπαθί, καὶ ἄξιος στὸ κοντάρι, τὸν Κωνσταντῖνον τὸν μικρὸ νὰ πᾶν νὰ μοῦ φέρῃ. Κανένας δὲν ἐξέβηκε ἀπ' τοὺς ἀντρείωμένους, μᾶς χύρας γυῖος μοναχογιῶς κείνος θγάνει καὶ λέει:

— Ἐγὼ μαι ἄξιος στὸ σπαθί καὶ ἄξιος στὸ κοντάρι τὸν Κωνσταντῖνον τὸν μικρὸ νὰ πᾶν νὰ τὸν φέρῃ. Δώσε μου χίλιους ἀπὸ μπροστὰ καὶ χίλιους ἀπὸ πίσω καὶ χίλιους πὲρ τὰ πλάγια μου, τὸν Κωνσταντῖν νὰ φέρῃ.

Ἐκεῖ στὸν δρόμον πηγαινεν στὴ στράτα περπατοῦσε, καὶ τὸν σταυρὸ του ἔκανε, Θεὸ παρακαλοῦσε:

— Θεέ μου, δὸς' μου νὰ τὸν βρῶ στὸν ἱσκιὸ νὰ κοιμάται, τὸ ἄλφωδ τοῦ σπὶ τοῦ δοσκή, καὶ τὸ σπαθί στὸν κλῶνον. Ἐκεῖ πῆγε καὶ βρῆκε τον, στὸν ἱσκιὸ πού κοιμόταν, καὶ ἔπιασε καὶ τὸν ἔδεσε, τριῶν κουλιῶν (τρεῖς φορὲς) ἀ-

κὶ' ἔβαλε καὶ στὴν πλάτη του τοῦ μύλου τὸ λιθάρι. Στὸν δρόμον πού τὸν πάεσαν ἐφώναζε καὶ λέει: — Δὲν εἶνε κρίμα καὶ ντροπὴ στὸν βασιλεὺς νὰ πᾶν; Καὶ τῖναξέ τὰ χέρια του, κοπήκαν οἱ γ' ἄλυστρες καὶ τᾶραξε τὴν πλάτην του καὶ ἔπεσε τὸ λιθάρι, καὶ αὐτὸς μακρὰ πετάχτηκε. — Ζήτω τὸ παλληκάρη!

Ἐνὰ ἄλλο τραγούδι, λέει γιὰ κάποιον Κωνσταντῖνον πάλι, πού ἐνῶ ἤθελε μικρὸν νὰ τὸν ἀρραβωνιάσῃ ἡ μάνα του:

Τοῦ ἦρε ἕνα μῆνυμα στὸν πόλεμον νὰ πᾶν. Νύχτα σελῶνει τ' ἄλφωδ, νύχτα τὸ καλλιγώνει, δάκ' ἀσημένια πέταλα, καρφίτ' μαλαστένια, καὶ τὸ κοινοῦστικαί του, ὅλο μαργαριτάρη...

Ὁλόκληρη ἱστορία καὶ τὸ ποίημα αὐτὸ μετὰ πλοκήν καὶ λύσιν, ὅπως καὶ ἐνὸς ἄλλου Κωνσταντῆ, πού ἐνῶ:

ὁ Ταῦρος χαίρεται τ' ἄρματα καὶ ὁ Φράγκος τὰ καράβια.

Αὐτὸς χαίρεται τὴν κόρη πού ἀγαπᾷ. Ἀλλὰ πᾶει στὸν πόλεμον καὶ αὐτὸς καὶ ἀφίνει τὴν «καλὴν του», ἡ ὁποία τοῦ λέει παραπονετικά:

— Ἐσύ διαδαικίεις, Κωνσταντῆ, καὶ ἐμένα πού μ' ἀφίνει; — Σ', ἀφίνα πρῶτα στο σέο, καὶ δεύτερο στοὺς ἁγίους 'φίνοι σε, ἀλδούστεα καὶ στὴ γλυκειά μου μάνα...

Ἄλλη ἱστορία πάλι, τραγική καὶ αὐτὴ.

Καὶ οἱ ἱστορικοὶ Κωνσταντῆδες δὲν τελειώνουνε στὰ θρακικά τραγούδια.

Ὁλόκληρος... ἐπιστράτευσις Κωνσταντῆδων καὶ Κωνσταντῖνων καὶ τραγούδια τοῦ ἁγίου Κωνσταντίνου στὸ Κωστῇ!...

Κατὰ τὸν κ. Συμυρλῆν, τῆς Βερροίας, ἀναστενάρηκα τραγούδι τῆς φωτιάς εἶνε τὸ ἐξῆς:

Τὸ πανηγύρι εἶνε πολὺ, καὶ ὁ κόσμος εἶνε λίγος, δέκα διπλὲς ὁ χορὸς, δεκαοχτὰ παλαιότερες, ὁ λύκος πῆρε τὸ παιδί 'πὸ μέσ' ἀπ' τὴν παλαιστρα (κλπ.)

Ὅπως καὶ τὸ ἐξῆς, τοῦ ὁποῦ δημοσιεύομεν ἀπόσπασμα

ος των χαμένων θη-
ας - Λιγνός αεροπόροι
των ξένων». —
οζάκοι του δόνα.
νω κάθε σήλη». —
της "Ελλην Στάληδ".
ν θα τα πάρης μαζί
ροβολόταιδος.
ροκος».

ΠΡΟΣ ΤΟΝ κ. ΜΕΤΑΞΕΝ

Η ΛΑΪΚΗ

ΕΥΓΥΝΟΜΟΣΥΝΗ

πρόεδρον της κυ-
τάλησαν τα κάτω-
τηλεγραφήματα:
Υ. "Επί ευεργετι-
συγκεντρώσεως
άζοιεν απείρους
ον του γεωργικού
ήμετέρας οργανώ-
οικητής και ανα-
νας.

πρόσωποι συνεται-
είας Κιάτου και
συνεδριάζει εις τα
αριδικής ενώσεως
κιάτου, διαφωτισθέν-
ιστορικών μέτρων προ-
σουλτανίας, άτινα άπαλ-

λασσούν από άσυστολον κερδοσκο-
πίαν την έκ τούτου άείποτε δεινο-
παθούσαιν τάξιν σουλτανισα-
γωγών, εκφοράζον άπειρον και βα-
θυτάτην εύγνωμοσύνην. Καλιακού-
δας, Τάρλας, Παπούσης, Σπυρό-
πουλος, Κλουστίνιανης, Αργυρό-
πουλος, Σταθούπουλος, Καρβουν-
τζής, Γκιόκας, Κυριακού, Κουκού-
λης, Κελέγκας, Ρότσιος, Παπακυ-
ριακού, Τασσώνης, Φραγκόπου-
λος, Άνδοικόπουλος, δημορχος
Δουβής, Βασιλογιάννης, Λιακό-
πουλος, Ράπτης, Σαγρέδας.

ΒΕΛΕΣΤΙΝΟΥ. "Εκφράζω σύ-
βαρμπτον ένθουσιασμόν παραγω-
γών ήμετέρας κοινότητος διά λη-
φθέντα μέτρα προστασίας δάμνα-
κος, παρακαλώ δεχθίτε άπειρους
εύχαριστίας εύχόμενοι διακλήρω-
σιν αναληφθέντος έργου. Κοινότης
Βελεστίνου πρόεδρος Γκοτινάκος.

ΓΑΡΓΑΛΙΑΝΩΝ. "Λαός Γαργα-
λιάνων εύγνωμονεί υμάς δι' εφάρ-
μογήν ενιαίας διαχειρίσεως σταφι-
δος, μέτρου αποτελούντος άπραγ-
ματοποίητον όνειρον παραγωγών
ολοκληρών δεκαετηρίδων. Μας συγ-
κινεί βαθύτατα, κύριε πρόεδρος, τό
ένδιαφέρον σας δι' ήμάς και μάς
ένθουσιάζει ό τρόπος της επιτυ-
γούς λύσεως των προκυπτόντων
ζητημάτων διαθέσεως παραγωγής
υπό αυτόχρημα τραγικάς συνθήκας
έξωτερικών άγορών. Πρόεδρος κοι-
νότητος Νικ. Σκούντζος.

ΑΘΗΝΩΝ: Δεχθήτε παρακαλού-
μεν έκφρασιν άπειρών εύχαριστιών
μας διά σωστικήν γερονομίαν σας
έφαρμογής Νόμου 2.000 όριστικο-
ποίησαν θέσιν μας και εξασφαλί-
ζουσιν οικογενείας μας. — Υ-
πάλληλοι σίτου "Εταιρίας Γεν. "Α-
στηρίξουν με "ΕΙΡΑΙΩΣ. πνίσθ
γεινάς: Οί πολύτε-
γεγονότα την
ναπότρεπτον.

αυτών στοργικών
έκδηλωθέν διά της
λευταίου περί προ-
ταυτέκων νόμου,
τά την κρισιμωτά-
σύντησαν την άν-
οδον, καθ' ήν ή ά-
ή της ήμετέρας έ-
στραμμένη εις την
θειαν να οδηγήση
ας διά μέσου των
έλων και υφάλων
να. Αι εύχαι των
μυριών πανελλη-
χέμπονται εις την
υπερ υγείας και
του Σωτήρος της
σοφού επιτελους,
διπλωμάτου του

σμα διότι ό χώρος δέν μάς έπι-
τρέπει:

Σκλάβου ό γυιός καυχήθηκε
μπροστά "πό τον άφέντη
— "Αφέντη μ' "γώ τη θάλασσα,
πλεχτή θα την περάσω.
— "Αν την περάσης, Κωσταντή,
γαυρόδ θέ να σε κάμω.
Θέλεις την πρώτη άδερφή,
θέλεις την ύστερένια,
θέλεις την έξασέροφη μου,
τη νυχτογεννημένη; κλπ.

"Άλλος πάλιν Κωσταντής
έδω!... ΟΟΟΟΟ

"Η έπιστήμη, διά του κ. Τα-
νάγρα, προσπαθεί ν' άνακαλύ-

ψη τί έπενεργεί και δέν καίον-
ται τα πόδια των "άναστενά-
ρηδων" όταν χορεύουν ξυπόλυ-
τοι έπάνω στη φωτιά. Διότι χο-
ρεύουν. Τούτο εινε γεγονός!

"Η λαογραφία προσπαθεί να
άποδείξη τη συνέχεια μ' ό-
μοιότητα της ζωής των έθνων
και δοξασίων του έλληνικού λα-
ού έδώ και τρεις χιλιάδες χρό-
νια.

Οί ίδιοι οι "άναστενάρηδες
έρωτώμενοι πώς δέν καίονται
χοροπηδούντες έπάνω σε αναμ-
μένα κάρβουνα, άπαντούνε ότι
άπάνω στη μανία του χορού,
βλέπουν την άγία "Ελένη να
προηγείται από αυτούς κρατού-
σα ένα σταμνί νερό, τό όποιο
ρίχνει στην άνθρακιά και έτσι
ή πυρά τους δροσίζει, αντί να
τους καίη!...

ΟΟΟΟΟ

Θα κλείσουμε την σειράν
αυτήν των "άναστεναριών" με
τά έρωτικά τραγούδια, τών έντο-
πίων κατοίκων της Μελίκης, τά
όποια έχουν τούτο τό παράξε-

ΜΙΑ
ΝΕΑ ΑΠΟΔΕΙΞΙΣ ΟΤΙ
ΜΠΟΡΕΙΤΕ ΝΑ ΦΑΙΝΕΣΘΕ
ΠΕΙΟ ΝΕΑ ΚΑΙ ΠΕΙΟ

ΧΑΡΙΤΩΜΕΝΗ
Μιά νέα πρόσ-
φατος και έκπλη-
κτική άνακάλυ-
ψις έγινε με την
πούδρα από ρύζι.
"Ένα νέο στοι-
χείο θαυμάσιο, που όμορφαί-
νει τό δέρμα, άναμιγνύετε
προσεκτικά με την πιο λεπτή
πούδρα περασμένη από μετά-
ξινο κόσκινο, πράγμα που δι-
δει μια νέα ζωή και λάμψη

νο. "Ότι δέν εινε άόριστα, ούτε
άπευθύνονται σε άγνωστα πρό-
σωπα του παρελθόντος. Λη-
σμονημένα ή ξένα άλλων τό-
πων. Τραγούδια άλλα έγιναν
για πρόσωπα που έζησαν και
τά θυμούνται όλοι στο χωριό ή
και πρόσωπα που ζούνε ακόμα,
σε βαθεία, σήμερα, γηρατεία,
και αίσθάνονται τό γλυκύτερον
αίσθημα ν' άκούουν τώρα που
δρίσκονται μαραμένες στο κα-
τώφλιο του βίου, τα τραγούδια
που τούς λέγαν όταν ήσαν ό-
λόδροσες κοπέλλες, γεμάτες
νείατα και άγάπη και όρμη
προς τό μέλλον και προς τη
ζωή!...

ΣΤΑΜ. ΣΤΑΜ.

ΝΥΚΤ
ΝΕΑ
Η ΣΧΟΛΗ ΕΙΣ
ΡΗΝΗΝ

Διά
σιευθε
τεύχοι
ρίδος
Νυκτε
πορικ
όργαι
Νέας
λειτοι
λης

ΑΜΑΤΙΚΗ ΣΧΟΛΗ
ΝΙΚΟΥ ΩΔΕΙΟΥ

έτικην επιτυχίαν θα
η έσέτος ή άνασ-
μελοδραματική σχο-
ληνικου ωδείου, της
οτε αι εμφάνισεις
μουσικών γεγονότος.

Λατρικός Σύνδεσμος
ραή 3, τηλ. 27-550)

την προεχλή Κυριακήν διοργα-
νώνει έκδρομήν εις Πάρνηθα με
διαφόρους διαδρομάς. Δηλώσεις
συμμετοχής εις τα γραφεία του
Συνδέσμου μέχρι της εσπέρας
της Παρασκευής.

Η «ΠΝΕΥΜΑΤΙΚΗ ΖΩΗ»

"Εκυκλοφόρησε τό ύπ' αριθ. 66
τεύχος Σεπτεμβρίου του περιοδι-
κού «Πνευματική Ζωή» με έκλεκτήν,
ως πάντοτε, συνεργασίαν, έξ ής
σημειούμεν διήγημα Πετιμεζά —
Λαύρα, ταξιδιωτικάς έντυπώσεις
Στρατή Δούκα, μελέτας Παύλου
Φλώρου και Δ. Ζ. Πουλιανού, ποιή-
ματα Νίνας Μ. Τσαμαδού, Ν. Χά-
γερ Μπουφίδη και Θεόγγινδος κατά
μετάφρασιν Κώστα Κατσαρού, άρ-
θρον Μελέη Νικολαΐδη, κριτικήν δι-

ΑΝΑΚΟΙΝΩΣΙΣ

Με εύκολίας πληρωμής πω-
λούμεν ΗΛΕΚΤΡΙΚΕΣ ΚΟΥ-
ΖΙΝΕΣ και ήλεκτρικά ΣΚΕΥΗ
ΜΑΓΕΙΡΙΚΗΣ. Πωλούμεν έ-
πίσης ΚΟΥΖΙΝΕΣ ΑΕΡΙΟ-
ΦΩΤΟΣ όλων των μεγεθών,
φλημισμένης μάρκας ΣΟΥ-
ΠΕΡΓΚΑΖ.